

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

WITH THE POWER
OF KNOWLEDGE
– FOR THE WORLD

Tulevaisuusvaliokunta 8.4.2026
Minna van Gerven, Sosiaalipolitiikan professori
Valtiotieteellinen tiedekunta

Ekokriisi monialaisena yhteiskunnallisena haasteena

- Monialainen yhteiskunnallinen murros
 - Ekokriisi yhdistää ympäristö-, sosiaali-, talous- ja terveyskysymykset laajasti vaikuttaen arkeen ja yhteiskuntaan.
- Vaikutukset hyvinvointivaltioon
 - Ekokriisi lisää ennakoituja/ennakoimattomia riskejä ja sitä kautta sosiaalisen ja taloudellisen turvan tarvetta hyvinvointivaltiossa.
 - Haastaa perinteisen kriisin hallinnan logiikkaa: vaatii ennakointia ja jatkuvaa sopeutumisprosessia
- Eriarvoisuuden vahvistuminen
 - Ekokriisin vaikutukset eivät jakaudu tasaisesti ja voivat lisätä yhteiskunnallista eriarvoisuutta.
 - Kolme päähuomiota

I Eriarvoisuuden kasvu ja väestöryhmien haavoittuvaisuudet

Ekokriisin epäsymmetriset vaikutukset

Ekokriisin sosiaaliset vaikutukset

- Ekokriisin vaikutukset kohdistuvat eri väestöryhmiin sosioekonomisen aseman, iän ja terveyden mukaan epätasaisesti.

Alueellinen eriarvoisuus

- Harvaan asutuilla alueilla infrastruktuurin haavoittuvuus korostaa ekokriisin vaikutuksia ja vaikeuttaa arkea.

Kriisien intersektionaalisuus

- Kriisit kuten koronapandemia kasaavat riskejä samoille väestöryhmille, vahvistaen eriarvoisuutta entisestään.

II Vahva sosiaaliturva- ja sotejärjestelmä lisää yhteiskunnan resilienssiä

Vahvat turvaverkot kriisinkestävyyden perustana

- Sosiaaliturvan rooli kriiseissä
 - Kattava sosiaaliturva parantaa kriisinkestävyyttä
 - Automaattiset vakauttajat mm. koronapandemiassa (sosiaalivakuutus, julkiset palvelut ja yhteiskunnallinen kyvykkyys yhteistyöhön, esim. korporatistiset rakenteet).
- Pitkäkestoisuus vaatii ennakoivaa ja ehkäisevää toimintaa
 - Sosiaaliturva tarvitsee ennaltaehkäiseviä palveluja ja sosiaalisia investointeja pitkäkestoisen ekokriisin hallintaan.

III Sosiaalinen kestävyys

Oikeudenmukainen siirtymä ja luottamus

- Sosiaalinen ja alueellinen kestävyys
 - Oikeudenmukainen siirtymä vaatii sosiaalista ja alueellista kestävyttä ekologisen muutoksen tukemiseksi.
- Hyvinvointivaltion rooli
 - Hyvinvointivaltio jakaa siirtymän kustannuksia ja ehkäisee köyhyyttä turvaten kansalaisten luottamuksen.
- Taloudellinen epävarmuus ja polarisaatio
 - Sosiaaliturvan leikkaukset ja palvelujärjestelmän heikentäminen heikentää yhteiskunnan resilienssiä
 - Energian hinnan nousu ja asumiskustannukset lisäävät taloudellista epävarmuutta erityisesti pienituloisilla.
- Luottamus ja yhteiskuntarauha
 - Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja vahvat turvaverkot tukevat demokraattista päätöksentekoa ja vakautta.

Johtopäätökset ja tulevaisuuden näkymät

Hyvinvointivaltio ekokriisin aikakaudella

- Hyvinvointivaltion suojaava rooli
 - Pessimistinen skenaario korostaa hyvinvointivaltion suojarakennetta sosiaalisten katastrofien ehkäisemiseksi ja riskien hallitsemiseksi.
- Innovaatio ja vihreä kasvu
 - Optimistinen skenaario kuvaa hyvinvointivaltion alustaa osaamiselle, innovaatioille ja ekologiselle kasvulle.
- Välttämätön yhteiskunnallinen infrastruktuuri
 - Hyvinvointivaltio on kriittinen infrastruktuuri, joka vahvistaa huoltovarmuutta ja vähentää kriisien kustannuksia.